

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a patra)

15 iulie 2015*

„Concurență — Înțelegeri — Piețele europene ale stabilizatorilor termici — Decizie de constatare a unei încălcări a articolului 81 CE și a articolului 53 din Acordul privind SEE — Încălcare comisă de o filială comună — Amenzi — Răspundere solidară a filialei și a societății-mamă — Prescripția de zece ani pentru una dintre societățile-mamă — Decizie de readoptare — Reducerea cuantumului amenzii pentru una dintre societățile-mamă — Imputarea obligației de plată a cuantumului redus unei filiale și altei societăți-mamă — Dreptul la apărare”

În cauza T-485/11,

Akzo Nobel NV, cu sediul în Amsterdam (Țările de Jos),

Akcros Chemicals Ltd, cu sediul în Warwickshire (Regatul Unit),

reprezentate de C. Swaak și de R. Wesseling, avocați,

reclamante,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată inițial de F. Ronkes Agerbeek și de J. Bourke, ulterior de F. Ronkes Agerbeek și de P. Van Nuffel, în calitate de agenți, asistați de J. Holmes, barrister,

pârâtă,

având ca obiect o cerere de anulare a Deciziei Comisiei din 30 iunie 2011 de modificare a Deciziei C(2009) 8682 final a Comisiei din 11 noiembrie 2009 privind o procedură în temeiul articolului 81 CE și al articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/38589 – Stabilizatori termici) în măsura în care era adresată societăților Akzo Nobel și Akcros Chemicals sau, cu titlu subsidiar, o cerere de reducere a cuantumului amenzilor aplicate,

TRIBUNALUL (Camera a patra),

compus din domnul M. Prek, președinte, doamna I. Labucka (raportor) și domnul V. Kreuzschitz, judecători,

grefier: doamna S. Spyropoulos, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 23 septembrie 2014,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: engleza.

Hotărâre¹

Istoricul cauzei

- 1 Prezentul litigiu privește Decizia Comisiei din 30 iunie 2010 (denumită în continuare „decizia atacată”) de modificare, în măsura în care era adresată reclamantelor, Akzo Nobel și Akcros Chemicals Ltd, a Deciziei C(2009) 8682 final a Comisiei din 11 noiembrie 2009 privind o procedură în temeiul articolului 81 [CE] și al articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/38589 – Stabilizatori termici) (denumită în continuare „prima decizie”).

[omissis]

Procedura și concluziile părților

- 35 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 12 septembrie 2011, reclamantele au formulat o acțiune împotriva deciziei atacate.

[omissis]

- 56 În prezenta cauză, reclamantele solicită Tribunalului:

- în principal, anularea deciziei atacate;
- cu titlu subsidiar, reducerea cuantumului amenzilor care le-au fost aplicate;
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

- 57 Comisia solicită Tribunalului:

- respingerea acțiunii;
- obligarea reclamantelor la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

- 58 În susținerea acțiunii, reclamantele prezintă trei motive.

- 59 Prin intermediul celui de al treilea motiv al acțiunii, reclamantele susțin că, prin faptul că a omis să le adreseze o nouă comunicare privind obiecțiunile înainte de adoptarea deciziei atacate, deși avea această obligație, Comisia le-a încălcat dreptul la apărare.

[omissis]

- 66 În această privință, trebuie amintit, cu titlu introductiv, că dreptul de a fi ascultat, care este o componentă esențială a dreptului la apărare, constituie un principiu fundamental al dreptului Uniunii Europene, care trebuie respectat în orice procedură, chiar și cu caracter administrativ, mai ales atunci când poate conduce la sancțiuni, printre care amenzi, și că acest principiu impune printre altele ca, în cursul procedurii administrative, întreprinderii interesate să i se fi oferit posibilitatea să își exprime în mod util punctul de vedere (a se vedea în acest sens Hotărârea din 13 februarie 1979, Hoffmann-La

1 — Sunt redate numai punctele din prezenta hotărâre a căror publicare este considerată utilă de către Tribunal.

Roche/Comisia, 85/76, Rec., EU:C:1979:36, punctul 9, Hotărârea din 7 iunie 1983, Musique Diffusion française și alții/Comisia, 100/80-103/80, EU:C:1983:158, și Hotărârea din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, EU:C:2004:6, punctele 64-66).

- 67 Articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 reflectă acest principiu în măsura în care prevede transmiterea către părți a unei comunicări privind obiecțiunile care trebuie să conțină în mod clar toate elementele esențiale pe care se bazează Comisia în acest stadiu al procedurii pentru a permite persoanelor interesate să ia cunoștință în mod efectiv de comportamentele care le sunt reproșate de Comisie, precum și de elementele de probă de care aceasta dispune (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 octombrie 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij și alții/Comisia, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P-C-252/99 P și C-254/99 P, Rec., EU:C:2002:582, punctele 315 și 316, și Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 66 de mai sus, EU:C:2004:6, punctele 66 și 67).
- 68 Pe de altă parte, respectarea dreptului la apărare impune printre altele ca, în cursul procedurii administrative, întreprinderii care face obiectul unei investigații să i se ofere posibilitatea să își prezinte în mod util punctul de vedere asupra caracterului veridic și pertinent al faptelor invocate, precum și asupra înscrisurilor reținute de Comisie în susținerea afirmației sale privind existența unei încălcări a tratatului (Hotărârea Musique Diffusion française și alții/Comisia, punctul 66 de mai sus, EU:C:1983:158, punctul 10, Hotărârea din 25 ianuarie 2007, Dalmine/Comisia, C-407/04 P, Rep., EU:C:2007:53, punctul 44, și Hotărârea din 10 mai 2007, SGL Carbon/Comisia, C-328/05 P, Rep., EU:C:2007:277, punctul 71).
- 69 În circumstanțele din prezenta cauză și independent de aspectul dacă Comisia era obligată să adreseze reclamantelor o nouă comunicare privind obiecțiunile înainte de adoptarea deciziei atacate, trebuie să se constate că, prin scrisorile și prin e-mailul menționate la punctele 20-22 și 25 de mai sus, Comisia a invitat, într-adevăr, reclamantele să își prezinte punctele de vedere.
- 70 Totuși, pentru a acționa în acest sens, reclamantele nu au avut la dispoziție decât patru zile lucrătoare, și anume de miercuri 1 iunie până luni 6 iunie 2011, în urma scrisorilor adresate de Comisie, și trei zile lucrătoare, de miercuri 15 iunie până vineri 17 iunie 2011, în urma e-mailului adresat de Comisie.
- 71 Or, termene atât de scurte nu pot fi compatibile cu respectarea dreptului la apărare.
- 72 În consecință, trebuie anulată decizia atacată, în măsura în care reclamantele au demonstrat suficient nu că, în lipsa acestei neregularități procedurale, cu alte cuvinte, dacă ar fi avut la dispoziție un termen suficient pentru a-i prezenta Comisiei punctul de vedere, decizia atacată ar fi avut un conținut diferit, ci că ele și-ar fi putut asigura mai bine apărarea în lipsa respectivei neregularități (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 iunie 2013, Fluorsid și Minmet/Comisia, T-404/08, Rep., EU:T:2013:321, punctul 110 și jurisprudența citată), cu precizarea că, în acest scop, se impune situarea la momentul procedurii administrative care a condus la adoptarea deciziei atacate, respectiv înainte de data adoptării deciziei atacate, și anume 30 iunie 2011 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 septembrie 2006, Archer Daniels Midland/Comisia, T-329/01, Rec., EU:T:2006:268, punctul 377).
- 73 În această privință, în primul rând, trebuie subliniat că la momentul procedurii administrative care a condus la adoptarea deciziei atacate se putea dezbate chestiunea care erau obligațiile care reveneau Comisiei în privința raporturilor de solidaritate dintre societățile codebitoare solidare, dacă acestea constituiseră o singură întreprindere în sensul articolului 101 TFUE.
- 74 Astfel, printr-o hotărâre din 3 martie 2011, cu alte cuvinte, cu mai mult de patru luni înainte de data adoptării deciziei atacate, Tribunalul a statuat că, în cadrul exercitării competenței sale de a aplica amenzi în temeiul articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003, Comisiei îi revine obligația exclusivă de a stabili cota-parte atribuită fiecărei societăți în ceea ce privește cuantumurile la care au

fost obligate la plata în solidar, dacă acestea făceau parte din aceeași întreprindere, și că această sarcină nu putea fi lăsată instanțelor naționale (Hotărârea din 3 martie 2011, Siemens și VA Tech Transmission & Distribution/Comisia, T-122/07-T-124/07, Rep., EU:T:2011:70, punctul 157).

- 75 Această chestiune putea fi dezbătută cu atât mai mult la momentul procedurii administrative care a condus la adoptarea deciziei atacate cu cât Hotărârea Siemens și VA Tech Transmission & Distribution/Comisia, punctul 74 de mai sus (EU:T:2011:70), a fost ulterior anulată de Curte, care a decis că repartizarea amenzii între codebitorii solidari este în competența exclusivă a instanțelor naționale (Hotărârea Siemens, punctul 42 de mai sus, EU:C:2014:256, punctul 62).
- 76 Astfel, reclamantele ar fi putut contesta, în cursul procedurii administrative care a condus la adoptarea deciziei atacate și, prin urmare, înainte de pronunțarea Hotărârii Siemens, punctul 42 de mai sus (EU:C:2014:256), faptul că nu au beneficiat de reducerea cuantumului amenzii aplicate Elementis, alături de care au fost obligate în solidar pentru încălcarea comisă de parteneriatul Akcros, deoarece, la momentul încălcării ele constituiseră, împreună, o întreprindere în sensul articolului 101 TFUE.
- 77 Prin urmare, reclamantele și-ar fi putut asigura mai bine apărarea la momentul procedurii administrative care a condus la adoptarea deciziei atacate dacă ar fi dispus de un termen suficient pentru a-și prezenta punctul de vedere.
- 78 În al doilea rând, este cert că, în decizia atacată, Comisia a înțeles să acționeze în conformitate cu Hotărârea ArcelorMittal, punctul 21 de mai sus (EU:C:2011:190).
- 79 Astfel, în decizia atacată, Comisia a considerat că suspendarea prescripției în privința reclamanțelor producea efecte *inter partes*, iar nu *erga omnes*, cu alte cuvinte, în circumstanțele speței, respectiva suspendare nu produce efecte în privința Elementis.
- 80 Or, pe de o parte, trebuie amintit că, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea ArcelorMittal, punctul 21 de mai sus (EU:C:2011:190), Curtea a decis că produce efecte *inter partes* o suspendare a prescripției privind mai multe întreprinderi în sensul articolului 101 TFUE care au participat la aceeași încălcare (Hotărârea ArcelorMittal, punctul 21 de mai sus, EU:C:2011:190, punctul 148).
- 81 Pe de altă parte, în speță, Elementis și reclamantele au constituit, în cea de a doua perioadă a încălcării, o sigură întreprindere în sensul articolului 101 TFUE, după cum s-a statuat la punctul 405 din hotărârea pronunțată astăzi în cauza T-47/10.
- 82 Astfel, independent de problema dacă Comisia putea în mod întemeiat să extindă soluția reținută de Curte în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea ArcelorMittal, punctul 21 de mai sus (EU:C:2011:190), și care privea diferite întreprinderi care participaseră la aceeași încălcare, în privința unei situații precum cea din speță, care se referă la diferite întreprinderi care au constituit o singură întreprindere în cea de a doua perioadă a încălcării, trebuie să se considere că, în special cu privire la această problemă, reclamantele și-ar fi putut asigura mai bine apărarea la momentul procedurii administrative care a condus la adoptarea deciziei atacate dacă ar fi dispus de un termen suficient pentru a-și prezenta punctul de vedere.

[omissis]

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a patra)

declară și hotărăște:

- 1) **Anulează Decizia Comisiei din 30 iunie 2011 de modificare a Deciziei C(2009) 8682 final a Comisiei din 11 noiembrie 2009 privind o procedură în temeiul articolului 81 CE și al articolului 53 din Acordul privind SEE (cazul COMP/38589 – Stabilizatori termici).**
- 2) **Obligă Comisia Europeană la plata cheltuielilor de judecată.**

M. Prek

I. Labucka

V. Kreuschitz

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 15 iulie 2015.

Semnături